

BORBA

Leto I. Izhaja vsak petek // Uredništvo in uprava v Narodnem domu // Rokopisov ne vračamo Maribor, 9. junija 1933 Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— Štev. 2 Oglasi po tarifi

Naloga resničnega nacionalizma

Preidimo od praznih besed do realnih dejanj!

Pri nas, pa tudi večinoma drugod, je bila doslej navada, da so se programi raznih pokretov pač napisali in po članih in pristaših morda tudi še prečitali, sicer pa je ostalo vse samo pri besedah. Zato smo imeli pri nas v Jugoslaviji celo dolgo vrsto najrazličnejših političnih strank s prekrasnimi idealnimi programi, toda pri praktičnem delu ni bilo med njimi skoraj nobenih razlik: vse so poznale v prvi vrsti le svoje strankarske in osebne interese. Glavna krivda, da je bilo tako, je pač ta, da so člani vršili premajhno kontrolo nad vodstvom svojih organizacij in da se tudi sami niso držali programa. Proti tem razmeram, ki niso nikaka naša jugoslovanska specialiteta, temveč so splošen pojav sedanje Evrope, so se dvignila pri raznih narodnih razna gibanja, katerih namen je preiti od besed k dejanjem.

Med taka gibanja spada tudi program naše »Borbe«. Hočemo biti socialni in nacionalni ne samo po besedah, temveč tudi v vseh svojih dejanjih. Zato zahtevamo od vseh, ki se nam pridružijo, da o socialnosti in nacionalizmu ne govorimo samo na shodih in po gostilnah, ampak da ta socializem in nacionalizem izvajajo v praksi povsod in ob vsakem času. Pravi nacionalist je samo tisti, ki ne dela nepotrebnih kompromisov in ne popušča za vsako malenkost, če je potrebna ali sploh ne. Pravi nacionalist — in to velja zlasti za naše obmejno ozemlje in naš Maribor — ne sme po nepotrebnem nemškutariti. Pravi nacionalist ne sme niti gospodarsko niti socialno ali kulturno podpirati ne naših notranjih ne zunanjih nasprotnikov. Kaj nam pomaga, če kdo oznanja načelo »svoji k svojim«, obiskuje pa lokale nacionalnih sovražnikov in kupuje svoje potrebščine pri trgovcih, katerim je od vsega, kar je našega, ljub in drag samo denar. Kdor hoče biti nacionalist tudi po dejanju, ne le po besedah, mora vedno podpirati tiste, ki so člani njegovega naroda, ker ima tudi le takrat pravico zahtevati od njih, da bodo strnjeno stali za njim, kadar bo potrebna obramba njegovih interesov. Zavedati se moramo, da ni narod nič drugega, kakor le velika družina bratov in sester iste krvi, istega kulturnega razvoja in istega jezika. **BITI NACIONALIST VSELEJ IN POVSOD IN V VSAKI ZADEVI BODI TEMELJNO NAČELO VSAKEGA PRISTAŠA NAŠEGA GIBANJA!**

Nacionalizem pa zahteva tudi strnjeno v vseh kulturnih vprašanih. Tisto, kar najbolj druži skupino ljudi v narod, je v prvi vrsti skupna, tej skupini svojstvena kultura. Zato se mora naš nacionalist zanimati za naš kulturni napredek, za napredek naše znanosti, naše umetnosti, našega tiska i. t. d. Resni in težki so časi, ki jih preživljamo. Naš mali človek zasluži komaj toliko, da more za silo preživeti sebe in svojo družino. Kljub temu pa je vendar nešteto krat prisiljen seči tudi po kulturnih dobrinah, ki so mu neobhodno potrebne za življenje. In prav takrat je treba, da se zaveda dolžnosti kje in kakšne si pridobi. So pa med nami tudi ljudje, ki jim ne manjkajo sredstva in zato lahko tudi v večji meri odpirajo in širijo našo narodno kulturo. Dolžnost teh je, da to store in da ne srkajo svoje učenosti iz tujih v nenašem duhu urejenih virov, da ne zbirajo v svojih knjižnicah vseh mogočih del nemške literature, da ne naročajo le nemških revij in listov in da ne zahajajo samo k nemškim filmom, temveč da se seznanijo z našim slovenstvom, da čitajo naše liste in da obišejo vsaj včasih tudi naša gledališča. **NUJNO POTREBNO JE, DA SVOJ NAROD TUDI V KULTURNEM OZIRU PREČISTIMO, TAKO DA BO VSAK ZARES NAŠ ČLOVEK USMERJEN V DUHU NAŠE NACIONALNE KULTURNE MISELNOSTI.**

Prav tako pa je tudi potrebno, da dvigamo ne le svojo zunanjo, temveč tudi notranjo kulturo! Treba je, da se vzgojimo v vsakem pogledu

Strokovni pokret

Osebna prostost in prostost delovne pogodbe sta temelja, na katerih sloni ves pravni red današnjega delovnega razmerja. To pravično naziranje pa v resnici tlači naše delavstvo. V ožjem pomenu je delavec tisti, ki nima gospodarske samostojnosti, delavec je tisti človek, ki dela za drugega in dobi zato mezdo ali plačo, s katero mora preživljati sebe in svojo družino. Delavec mora v gotovih primerih šestokrat sprejeti vsako delovno pogodbo, četudi ni ugodna. Delodajalec da delavcu mezdo ali plačo, ki pa ni preračunana za njegove življenjske potrebe, temveč temelji ta mezda ali plača na interesu dobička, ki ga hoče podjetnik dobiti iz podjetja, v katerem uporablja delavčeve moči.

Prišli smo tako daleč, da nima delavec na današnje delovno razmerje nobenega vpliva. Delavec je postal blago, kakor druga mrtva gospodarska dobrina in se z njim trguje na gospodarskem trgu po istih zakonih kakor z drugim blagom. Zato pretijo delavstvu nepravilne nevarnosti in ga ogrožajo, ker sloni vse današnje delovno razmerje na tem, da mora delavec sprejeti pogoje, ki mu jih diktira podjetnik, ali pa je prepuščen sam svoji usodi. Tem nevarnostim pa se delavec kot posamezna oseba ne more postaviti v bran. To je uvidelo delavstvo že pred 100 leti, ter si skušalo že takrat poiskati izhoda iz njegovega žalostnega položaja.

Delavstvo je spoznalo, da njegovi interesi v današnjem delovnem razmerju ne morejo biti interesi posameznika, temveč, da so merodajni le skupni interesi vsega delavstva. Nič boljše pa se ne godi tudi nameščencem, ki so prav tako, kakor delavec strogo odvisni od svojega delodajalca in še šestokrat veliko bolj izpostavljeni delodajalčevim šikanam. Posamezni delavec ali nameščenec ne more opravičiti ničesar. Oba sta primorana sprejeti vse pogoje, ki jima jih narekuje gospodar. Radi tega pa je postalo naziranje o osebni prostosti in prostosti delovne pogodbe, ki je po zakonu narave pravična, v današnjih časih nesmiselno, ker se morata delavec in nameščenec kratkoma podvreči delodajalčevi volji in njegovim zahtevam.

To spoznanje delavstva in nameščenstva je bilo povod, da so se začeli oklepali delavci, kakor tudi nameščenci svojih strokovnih organizacij. Delavstvo in nameščenstvo je spoznalo, da ga more rešiti le skupnost in sloga. To spoznanje pa je dalo povod socialnemu gibanju. Prvi, ki so začeli na tem polju orati, so bili Angleži. Iz početka pa stvar ni šla gladko. Kapitalizem, ki se je čutil prizadetega in krivega, je oviral in preganjal vsako združeno delovanje delavstva. Leta 1825. si je izvojevalo angleško delavstvo pravico, da se je smelo združevati v posebnih društvih, ki so se borila za izboljšanje položaja svojega članstva. Težaven je bil porod tega prvega delavskega gibanja. Toda delavstvo ni omagalo na svoji življenja trnjevi poti, šlo je neustrašeno dalje in vedno naprej, ter premagalo vse ovire. Polagoma se je začelo prebujati delavstvo tudi na evropski celini. Tudi tu je naletelo na isti odpor kapitalizma, ki je odrekal delavstvu in

je na vse to reagiralo delavstvo po svojih močeh. Protiukrepi delavstva so bili pogostokrat revolucionarni in so šli šestokrat iz pota gospodarskega boja ter so zasledovali tudi politične cilje. Vendar v političnih revolucionarnih pokretil v prvih početkih delavskega gibanja ne najdemo jasnega smotra, ker so se naslanjali na utopistično teorijo tedanjega socialnega naziranja.

Glavno je bilo, da je delavstvo zasledilo lastne koristi, da je izvojevalo svojim organizacijam javno priznanje in, da so se delavske organizacije razvijale in širile. Posledice tega razmaha delavskega pokreta pa so bili boji, ki mu šestokrat niso prinesli zaželenih uspehov.

Strokovna borba je potrebna, da se izboljša trenutni položaj delavstva. Borba pa mora zasledovati tudi osebno prostost delavstva. To načelo je še danes kljub velikim spremembam v medsebojnem odnošaju političnega in gospodarskega boja v veljavi. V zgodovini delavskega gibanja srečamo večkrat, da je politični boj strokovne organizacije škodoval gmotnemu položaju delavstva, ne da bi političnemu položaju koristil. Radi tega je nastala med vodstvom strokovnih organizacij in med političnim vodstvom dostikrat precejšnja napetost. Dvignile se se strokovne organizacije, ki se jim je dozdevalo, da jim velika odvisnost od politične organizacije škoduje. Sčasom so si strokovne organizacije pridobile vpliv tudi na politične organizacije in danes vidimo skoraj povsod ta pojav, da je strokovna organizacija tista, ki daje smer politični organizaciji.

Iz neznanega početka so prišle strokovne organizacije do velike moči. Kako se bo razvil pokret v bodočnosti, še ni povsem jasno. Morebiti se bodo strokovne organizacije naslonile, kakor sedaj na politične, ki jih pravzaprav itak obvladajo, ali pa bodo krenile popolnoma svojo pot. Početki druge smeri so že na obzorju, in sicer so napravili prve poizkuse angleški delavci, v novejšem času pa se pojavlja isti pokret v Nemčiji.

Eno pa lahko že danes z gotovostjo trdimo, da je strokovna organizacija poklicana, da bo igrala v bodočnosti glavno vlogo.

??

Delavstvo se obrača na naše uredništvo s prošnjo za pojasnilo, kaj bo s hranilnimi vlogami, ki jih je vložilo v konsumna društva, katera danes teh vlog ne izplačujejo. »Delavska Politika« in »Volksstimme« bi storili dobro delo, če bi temu delavstvu pojasnili zakaj njihova konsumna društva teh vlog ne izplačujejo in če je resnična vest, da so njihovim konsumnim društvom dovoljene olajšave po § 5. zakona o zaščiti kmeta in če je res, da je bil njihovim konsumnim društvom postavljen za komisarija g. Lovšin. Prizadeto delavstvo in javnost še do danes o tem ni bila obveščena!!

KRATEK ODGOVOR.

Gospodje okrog »Delavske Politike« se razburjajo, da tiska naše glasilo Mariborska tiskarna. Ker pa razburjenje škoduje zdravju in nam je mnogo lažje na tem, da ostanejo gospodje še nekaj časa zdravi, jim povemo, da smo sicer premišljevali, kako bi bilo, če bi našo »Borbo« tiskala Ljudska tiskarna, pa smo se končno odločili, da jo bo tiskala tiskarna g. Pogačnika, ki je bil vedno in je zaveden nacionalist. Bodite pa potolaženi. Tudi »Mariborer Zeitung« bo prišla na vrsto.

Naprej do zmage!

Nacionalno delavstvo in nameščenstvo je z velikim veseljem sprejelo prvo številko našega glasila

Z odkritim veseljem in zadoščenjem smo pozdravili delavci in nameščenci rojstvo našega novega glasila za naše socialne in nacionalne pravice.

Najbližja bodočnost nam bo pokazala, kako neobhodno potrebno je bilo to glasilo. Poziv »BORBE« mora zdramiti tudi vse one, ki so dosedaj spali, in ki so v nacionalnih vprašanjih stali ob strani ter bili mnenja, da je z ustvaritvijo naše lastne države naš boj že končan.

Za nas ta boj še ni končan. Naša pot gre naprej. Nešteto je krivic, ki jih doživljamo in ki boljše vsakega pravega nacionalista. Na praporu naše »BORBE« je zapisano, da je naša sveta naloga, da čimprej odpravimo vse socialne krivice in da očistimo našo zemljo plevela, ki je zrastle na škodo našega nacionalnega pokreta in na račun žuljev našega malega produktivnega človeka.

Na našem praporu je zapisano: Proč s paraziti in škodljivci našega naroda! Dovolj smo grešili vseh 15 let in gledali, kako raste tujec preko naših ramen, kako izmozgava energijo naših delovnih moči, kako zapostavlja naš jezik in kako nas smatra za brezpravno rajo na naši lastni zemlji. Dovolj je naše štrpljivosti!

Skrupni čas je že, da pričnemo brezobzirno borbo za naše pravice, kajti časi, ko so razredne organizacije raznih nazivov imele patent reševati socialna

in strokovna vprašanja, so minili. Mi ne poznamo razredov. V naše vrste stopi lahko vsak pošten, nacionalen delavec, nameščenec, obrtnik in kmet, ki čuti ljubezen do svojega jezika in do svoje države.

Žalosten ostanek še bolj žalostne laži — internacionale, ki je naš mladi državi posebno pri nas na meji več škodila kot koristila, je za nas danes samo še oveli list nekdanje puhle njene slave. Ta internacionala se je v zadnjem času zaradi svojega lažnjivega programa zrušila že v vseh državah in se bo zrušila v najkrajšem času tudi pri nas. Na nas samih pa je ležeče, kedaj ji bomo pripravili dostojni pogreb.

Časi, v katerih živimo, zahtevajo od vsakega posameznika, da je mož na mestu. Ogromno delo, ki nas še čaka, mora biti čimprej v popolnem razmahu, kajti naša naloga, ki smo si jo nadeli, zahteva od nas, da bomo spravili naše ljudi, ki danes stradajo, do kruha. Započeli smo borbo na vsej črti. Združena falanga duševnih in ročnih delavcev je začela ofenzivo proti vsemu, kar je krivičnega, nesocialnega in anacionalnega. Ta armada je sedaj na pohodu in ne bo poznala zaprek na svoji poti za doseg smotrov, ker zmaga mora biti njena. Naprej do zmage!

Mariborski marksisti v pravi luči

Naši marksisti naglašajo vsepovsod svojo internacionalno in povdajajo, da je narodnost nepotrebno zlo kapitalizma in da so oni dobri Jugoslovani. S tem slepe naše delavstvo in javnost tudi v svojem časopisju. Za kulisami pa zgleđa stvar precej drugače. Za naše marksiste je nemščina vse časti in upoštevanja vreden jezik. Slovenski jezik pa jim ni niti važen, niti potreben. Lice, ki ga kažejo javnosti, je krinka, s katero bodo pokriti toliko časa, dokler se ne bo kaj spremenilo po njihovih željah, ali pa po željah onih, ki čakajo onstran meje. Takrat bi to krinko sneli in zopet postali to, kar so bili pred in med vojno, pa tudi še precej časa po vojni in kakršni so v resnici danes — neizprosni sovražniki vsega jugoslovanskega življa.

Takoj po osvoboditvi, ko je naša mlada država potrebovala moči, da je varovala svoje meje, so bili marksisti tihi, ki so pod krinko mezdne gibanja izzvali stavko železničarjev, da bi na ta način preprečili prevažanje vojaštva na ogrožene postojanke. Koliko je bilo mariborskim marksistom za osvoboditev našega Maribora, nam jasno priča dejstvo, ko so 27. januarja 1919. nagnali svoje pristaše, delavce iz delavnic, takrat še Južne železnice, kjer so imeli vso moč ovenčane z nemško-nacionalnimi traki, na Glavni trg manifestirat za Avstrijo. Med temi manifestanti so bili vsi, ki so danes v njihovih vrstah, s jnovi slovenskih mater, ljudje, ki še danes nočejo govoriti slovenskega jezika. Vsi ti zastrupljeni so še danes blaženi, če slišijo kje nemško pesem in če le nanese prilika, pomagajo vsepovsod in ob vsakem času, udrihati po naši državi. Taki so ljudje v njihovih vrstah in tako vzgajajo svoj naraščaj v svojih društvih, o katerih trde napram oblasti vse drugače. Spomnimo se samo malo nekaj dni nazaj. Ko so urejevali svoj sportni prostor, so tam ves čas prešerno nemčurili in skoraj ni bilo slišati slovenske besede. Na dan javne otvoritve pa so prav lepo slovensko peli in tudi govorili, da bi tako oblastem pokazali, da so Slovenci. Ko pa jih oko oblasti ne vidi in uho ne sliši, so taki, kakoršni so v resnici, zahrbtni, brez poguma da bi pokazali svojo pravo barvo.

Poglejmo samo 13 let nazaj. Povejte nam, gospodje marksisti, ali je bil tedaj

kdo izmed vas, ki je znil rodoljubno besedo, ko so ob plebiscitu vadli za našo zemljo na Koroškem? Ali je kdo izmed vas tedaj branil našo državo pred ogabnimi napadi zagrizene nemškutarije? Nasprotno! Pomagali ste psovati in zmerljati zavedne ljudi, ki so branili kar je našega. Zahrbtno ste rovarili, da bi Koroška ne pripadla Jugoslaviji. Vaše časopisje je prinašalo le suhoparno številke brez komentarja. Smelo lahko trdimo, da so bili nekateri izmed vas bolj zagrizeni, bolj strupeni, kakor nemški nacionalci, pa tudi bolj nevarni, ker so vodili zahrbtni boj, da se jim ni moglo do živega. In taka je danes vaša taktika, gospodje marksisti!

Danes trdite, da takrat vodstvo marksistov ni bilo v vaših rokah. To vemo tudi mi. Vemo pa tudi, da sedanji voditelji niso nič drugačni, ali pa si vsaj ne upajo pokazati svojega prepričanja, da bi jim njihovi zaslepljeni ne pobegnili tja, kamor jih srce vleče. Sadovi va-

za kulturne sobrate naše stare Evrope. Srčna kultura, ki je prav v zadnji dobi skrajnega materializma nevarno opešala, se mora zopet dvigniti. S TEM SE BO DVIGNILA TUDI SOCIALNOST, DVIGNILO SE BO SOCIALNO SOČUVSTVOVANJE. BITI SOCIALNEN IN SOCIALNO ČUTEČ, MORA BITI DRUGA TEMELJNA NALOGA VSAKEGA PRAVEGA NACIONALISTA, KI SE PRIDRUŽI NAŠEMU DELU! Smo majhen narod in narod malih ljudi! Ogromna večina nas si služi vsakdanji kruh s trdim ročnim ali pa z napornim duševnim delom. Naš narod je zato v celoti proletarec in proletarci smo mi vsi, ki smo njegovi člani. Vsaka politična stranka ali vsako gibanje, ki bi hotelo pri nas zastopati kapitalistično miselnost, mora biti že v naprej obsojeno na smrt. Mali ljudje nimajo interesa podpirati kapitalizma, tudi če se na zunaj odeva v nacionalne barve, kajti če mu pogledamo do dna, tedaj vidimo, da so mu te nacionalne barve vedno samo pretveza in krinka, s katero hoče služiti v poslednjem bistvu nenacionalnim namenom.

ČIM SE ZAVEDAMO VSEH TEH SVOJIH DOLŽNOSTI, JE NAŠA SVETA DOLŽNOST, DA JIH VRŠIMO S FANATIZMOM BORCEV, KI SO SI NADELI VELIKO NALOGO USTVARITI NOVO DRUŽBO, DRUŽBO KREMENITIH MOŽ ČISTIH ROK IN ČISTIH NAMENOV. PROČ S PROGRAMI, KI SO SAMO NA PAPIRJU, PROČ S FRAZAMI, S KATERIMI SE NE DA NIHČE NASITITI, S KATERIMI SE NE DA NIČ NA TEM SVETU SPREMENITI! TERJAMO OD VSAKOGAR, KI SE ZAVEDA DOLŽNOSTI NOVE DOBE, ODLOČNIH DEJANJ! SAMO TAKO BOMO TUDI PRI NAS ZDRAVILI BOLEZEN FRAZERSTVA. SAMO NA TA NAČIN BOMO PRIPRAVILI SEBI IN SVOJIM OTROKOM BOLJŠO IN SLOVENSKEGA ČLOVEKA VREDNEJŠO BODOČNOST!

še vzgoje so vidni. Izzivanje po gostilnah je delo vaših privržencev, ki so sami Slovenci in niti ne znajo dobro nemški. Zakaj govorite na svojih sestankih nemški? Zakaj potujčujete svoje otroke in jih odvrčate od vsega, kar je slovenskega? Poznamo vaše smotre. Že danes vam zato odkrito povemo, da se vam vaše želje ne bodo nikdar izpolnile, nikdar uresničile!

Gospodje marksisti taki ste in taki naj-

Golgota našega železniškega delavca

Javnosti je znano, da je naš železniški delavec uboga para, ki se dan in noč bori za svoj obstanek. Naša javnost ve, da je bil naš železniški delavec vseh privilegijev, ki jih za svoje naporno delo zasluži. Javnosti je znano, da železniškemu delavstvu niti prejšnji niti sedanji pravilnik ni in ne nudi tega, kar je delavstvo pričakovalo in kar si zasluži. Javnost vse to ve in zna, ne vedo, oziroma nečejo pa vedeti tisti, ki odločajo o njegovi usodi. Javnost ve za nešteto primerov, ko se je železniški delavec radi oslabeledosti, ki je posledica stradanja in pomanjkanja, zgrudil pri delu, ali pa popolnoma izčrpan domov grede. Javnost vse to zna, ker jo informira dnevno časopisje. Ali vedo vse to oni činitelji, ki kujejo njegov pravilnik, ki odločajo o njegovi bodočnosti??

Železniško delavstvo dobro ve, kdo je temu kriv. Ono ve, da je bil v proračunu kredit prometnega ministrstva za ozirom na skrajno štednjo skrčen na najpotrebnejše izdatke. Delavstvo se zaveda, da je bilo prav radi tega vsepovsod prikrajšano. Vendar pa še ni izgubilo vere. Zato bo predložilo kongresu Jugoslovanskih nacionalnih železničarjev, ki bo jutri, v soboto in v nedeljo v Zagrebu, kjer bodo zbrani tudi zastopniki nacionalnih železničarjev Češkoslovaške in Poljske, ki tvorijo skupno armado 180 tisočev, energično resolucijo, v kateri zahtevajo od svojega Centralnega odbora, da se temeljito zavzame pri upravi in na merodajnih mestih, da se zagotovi železniškemu delavcu eksistentni minimum, da bo mogel živeti človeku dostojno in primerno življenje. Kot jugoslovanski nacionalisti-delavci doprinašajo dovolj žrtev za procvit železniške uprave in države in zaradi tega najodločnejše protestirajo, da se jim še nadalje krati njih

brže ostanete, dokler vas bo še kaj. Vedite pa, da je blizu čas, ko vam bomo krinko sneli, in da bode tedaj stali pred jugoslovansko javnostjo razgaljeni in da bodo prišle na dan vse stvari, ki so še danes prikrite. Zgodilo se bo z vami prav tako, kakor se je zgodilo z vašimi »sodrug« onstran meje. Čas naglo beži in prepričani smo, da vam že danes udarja na uho naša pesem: Zora puca, bit će dama!

pravice do poštenega življenja in nalagajo nova bremen a z različnimi redukcijami.

Naše železniško delavstvo zelo boli, da še do danes ni doseglo svojih najskromnejših zahtev, dočim višje uslužbenstvo ni bilo v tem pogledu tako hudo prizadeto. Delavstvo se dobro zaveda, da je prav tako neobhodno potrebno za opravljanje železniške družbe in radi tega o d l o č n o z a h t e v a, da se ga primerno upošteva in se ga za njegovo delo z a s l u ž e n o nagradi. Delavstvo pa tudi ne smatra za potrebno, da bi glede najnovejšega pravilnika stavilo nove predloge, ker so njegove zahteve tako upravičene in tako nujne, da ga mora ustlišati kamen.

Ker z našim železniškim delavstvom sočuvstvuje vsa nacionalna javnost, upravičeno pričakujemo, da ne bodo njegove zahteve glas vpijočega v puščavi.

Da smo si na jasnem

Kako zahrbtni so marksisti, nam priča članek, ki je bil priobčen v 44. številki »Delavske Politike« pod naslovom Narodna strokovna zveza za inozemca, ki psuje z »windischer Tepp«. Članek trdi namreč, da nacionalisti po ulicah kriče samo zaradi lepšega proti inozemcem, v resnici pa jih drže in zagovarjajo v svoji sredini. Toliko pošten pa članek ni, da bi povedal, da se je primer za dovoljenje nastavitve Sedlačka zgodil pred več kakor letom dni. Torej takrat, ko naša akcija proti inozemcem še ni bila v teku. Gospodje pri »Delavski Politiki« so članek namenoma in iz hudobije zavili tako, da bi vsak, ki mu dejanski položaj ni znan, mislil, da se je to zgodilo po naši zadnji resoluciji.

Namenoma pa je članek zamolčal ali pozabil povedati, da je za Sedlačka interveniral njihov sodrug g. Ošlag, ravnatelj Ljudske tiskarne. Tako vsaj pripoveduje njihov ljubljenelec g. Anglajtner, ki je po rodu Mariborčan in zelo nerad govori slovenski in se postavi, če le more, da je »Ein strammer Deutscher«. G. Anglajtner se namreč baha, da so edinole marksisti izposlovali nastavitve Sedlačka. Torej, kako je gospodje marksisti?

V omenjenem članku trdi tudi to, da je zasebni tožitelj R. K. (Karol Rožmarin) zaveden Slovenec, sin slovenskih staršev. Da je Rožmarin sin slovenskih staršev, to je že res, žalostno pa je, da ta Rožmarin niti doma, niti na ulici ne govori preveč rad slovenski, ampak samo nemški. Za take Slovence se mi nacionalisti vam marksistom prav lepo zahvaljujemo. Gospodje marksisti, le mirni bodite! Prišli so drugi časi in akcija proti inozemcem bomo vodili brezobzirno, četudi vam to ni prav po volji. Če pa je Sedlaček zmerjal Rožmarina z »windischer Tepp«, je popolnoma pošteno in pravično, da je bil obsojen. Pomisleke bi imeli samo v toliko, da Rožmarina ta psovka najbrže ni preveč bolela...

Opozorilo.

Opozarjamo tiste gospodične in gospe, ki služijo svoj kruh pri slovenskih službodajalcih, imajo pa večkrat opravka na sodišču in so rojene Slovenke ter izbornogovore slovenski, da odslej naprej ne nemškutarijo v avtobusih in na ulici. Dovolj je drugih in ni potreba, da bi še ve pomagale nemčuriti. Zaenkrat samo opozorilo, prihodnjič bomo objavili vaša imena in še kaj drugega.

Bratje Sokoli!

Vse, kar je zapisanega na Vašem častljivem praporu, je zapisano tudi na praporu naše „BORBE“!

Sokoljska organizacija je bila ustanovljena l. 1862. z namenom, da v svojem okrilju izvede preporod telesnih in duševnih sil ter da povzdigne ljubezen do naroda in do ročice grude. Iz malih početkov je zdrava ideja pognala silne sadove. Skromno društvo »Praški SOKOL« je postalo matica ogromne sokolske armade, katere članstvo tvori v češkem, ruskem, poljskem in jugoslovanskem narodu vzorne zveze, ki so visoko aktivne, disciplinirane in središče nacionalnega življenja. Že mnogo pred vojno se je narodni element izživljal v Sokolstvu, kjer je kipele uverenje popolne narodne svobode. Med svetovno vojno so sokolske prostovoljne legije dokumentirale svoja srčna razpoloženja. V svobodnih slovenskih državah je Sokolstvo takoj po vojni bilo v silnem razmahu; utrjevalo je državljanski čut, razširjalo je idejo edinstva in sloge.

Sokolstvo hoče združiti ves narod. Sokolstvo je odprto vsakomur, ki je zdravega duha in dobre srca. Sokolstvo hoče biti tudi sinteza telesnega in duševnega zdravja. Biti hoče trdnjava navdušenja in duševnih sil svojega naroda — iz misli in težnji posameznikov v ustvarjena enotna nepremagljiva velesila. Kadar spregovori Sokolstvo, vemo, da je govoril najčistejši in najbolj zdrav del naroda. Sokolstvo stremi po napredku v vseh ozirih. Ono hoče biti močno, da lahko svojemu šibkemu pripadniku, poedincu pomaga in ga dviga k zavesti skupnosti. Močno pa tudi drži nasprotnika v mejah. Sokolstvo zahteva od vseh svojih pripadnikov popolno poštenje in pravičnost. Bodi pravičen do sebe, pravičen bodi do svojega bližnjega! Ne zadostuje, da se sokolski pripadnik trka na prsa, njegovo pravičnost in poštenost morajo izpričevati njegova dejanja. Pravičen človek pozna pravice drugega človeka in mu zato pomaga. Najtežje dobe človeštva izvirajo prav iz neupoštevanja te čiste duševne resnice. Bogatin mora imeti vedno

dolžnost do revnega sočloveka, ki se bori za svoje golo življenje. Pomagati potrebnim, stremeti za povzdigo dostojnega človeškega življenja, vse to nam narekuje čut pravičnosti in poštenja.

Pravico pa zahteva Sokolstvo tudi zase. Zahteva jo s povzdignjenim glasom za svojega človeka, ki mu življenjska pot ni baš lahka. Sokolstvo kot organizacija prave enakopravnosti ni izražena samo v besedah »ti« in »brat« oziroma »sestra«, to Sokolstvo pozna enakopravnost tudi v življenju. Ne samo po zunanjih znakih, temveč po srcu in dejanjih. V katerih gestah je več socialnega čustvanja, ko v sokolskih!

Sokolstvo stremi v prvi vrsti za telesnim zdravjem naroda. Stara je, pa le resnična ona »zdrav duh v zdravem telesu«. Telesnega zdravja pa nedvomno manjka tudi našemu narodu. Kaj je življenje brez zdravja, brez sile? Fizično zdravje naroda je ona sila, ki boljša usodo v zgodovinskem razvoju. Krut je naravni zakon »močnejši zmaguje«, veljaven pa je brezobzirno. In kaj je narod? Večja skupina posameznikov, ki govore isti jezik. Kaj je narodno zdravje? Zdravje teh posameznikov! In za tem gre Sokolstvo. Nuditi ljudstvu čim več prilik in vzpodbud za povzdigo, krepitev in zboljšanje telesnega zdravja. S tem dviga Sokolstvo življenjsko veselje. V zdravju sokolskih pripadnikov je velikanška življenjska sila, ki bo polagoma pritegnila v svoj krog vse ljudi, ki streme za zdravjem, močjo in lepoto. V tem svojem delovanju uporablja Sokolstvo ogromne energije. Mnogo pa je še neznanja, mnogo nerazumevanja. Vsakdo, kdor hoče sebi, svojim in narodu dobro, mora biti pripadnik Sokolstva! Čim več bo sokolskih telovadišč, čim več telovadnic, čim več bo na teh sokolskih prostorih ljudi, stremočih za zdravjem in močjo, tem boljša in lepša bo bodočnost našega naroda!

na sebe izgube nastale vsled krize, ki za časa konjunktore niso bile deležne velikih konjunkturnih dobičkov. Dovolj je, če ugotovimo nevzdržnost in nemoralnost zahteve: dobiček meni, izgubo pa skupnosti! — Bistven znak samostojnega podjetnika je namreč ta, da nosi sam riziko svojega podjetja: sam vtakne dobiček, sam mora utrpeti izgubo! Njegovi so dobički, njegove pa tudi izgube! Kdor se pa temu načelu ne more ali noče podrediti, ni več samostojen podjetnik. Je samo posrednik, ki mu nepričije več dobiček, ampak samo še skromna provizija. Precejšen del »pridobitnikov« je danes v tem položaju in je zato upravičena zahteva, da si naj izločijo in, da si naj reducirajo svoje zahteve na obseg, ki pritičejo skromnejšemu položaju posrednika. Delovna masa naroda je upravičena zahtevati, da ne gospodarijo z njenimi žulji in z njenimi trdo pristradanimi prihranki tudi naprej še »zgubitniki«!

Razmerje med »pridobitniki« in njihovimi sodelavci je večinoma takšno, da vzbuja močne dvome v socialni napredek, ki naj bi bil tudi pri nas posebno pridobitev poveljnega časa. Razne objave, ki jih moramo včasih brati, so za to razmerje nadvse značilne in nas močno spominjajo na »feldvebelske« cvetke, ki smo jih bili vajeni v kasarnah propadle Avstrije. Danes je vsako udejstvovanje izraz kolektivnega napora. Nosilci gospodarstva so danes vsi sodelujoči! Vsak poedinec, vsak po svojem znanju, po svoji sili in po svojem položaju, mora najti svoje enakovredno mesto v enoti, ki mora predstavljati de-

lovno družino. Odnos gospodarja nosilca vsega in delavca neodgovornega orodja je danes preživel. Vsi sodelujoči morajo tvoriti eno družino, ki je v celoti zainteresirana na uspehu skupnega dela. »Pridobitnik«, ki tega ne razume, bo neminovno propadel in na njegovo mesto bo z isto tako nujnostjo stopil drugi. Zato mora biti glavna lastnost podjetnika sposobnost prilagoditve spremenim razmeram. Pri nas je ta lastnost žal redka in, če bi šlo po želji »pridobitnikov«, bi prav gotovo še danes živeli v srednjem veku.

Odnos »pridobitnika« do svojih odjemalcev je tudi čisto svojevrsten. Ker smatra »pridobitnik« sebe za izključnega nosilca vse gospodarske zgradbe, gleda v konzumentu »zgubitnika«, kateremu je on pravzaprav dobrotnik, ker ga on — redi! Taka naziranj so seveda mogoča samo pri popolnem nepoznavanju stvarnosti, kajti nosilec gospodarstva je široka masa in ne »pridobitnik«, ki od nje živi. Zato je deplasirano govoriti o »pridobitnikih« kot največjih davkoplačevalcih. Nosilec davčnih bremen je v 99 odstotkih oni mali »zgubitnik«, »pridobitnik« pa je zgolj pobiralec dotičnih davčin — inkasant davčnega urada. Zato je popolnoma zgrešena domneva, da te davke »pridobitnik« plačuje, on jih samo pobira in odvaja (včasih pa niti to ne!). Te davke pa plačuje »pridobitnik« le, v kolikor je istočasno tudi konzument, kar pa ne znese veliko. Potrebno je to pribiti, da ne bo treba vedno poslušati narobe trditve o velikih davkoplačevalcih, ki jih ni in ki zategadelj povsem neopravičeno zahtevajo najavno upravo vpliv ki jim ne gre.

»Pridobitnik« naj se zaveda, da je potrebno solidarno sodelovanje vseh, predvsem pa, da ni delaven človek tu radi njega, ampak obratno!

NAŠ POKRET

Pomnožite vrste Narodne strokovne zveze

Vsako gibanje, ki ni organizirano in se ne vrši po predvidenem načrtu, predstavlja anarhijo ter je uspeh vedno dvomljiv. Kadar gre za zboljšanje gmotnega položaja delovnega ljudstva, ne pomeni posameznik ničesar. Poedinec s prosjačenjem lahko doseže kako drobtinico, pa še ta je od razpoloženja podjetnika odvisna. Toda mi nečemo drobtinic, mi želimo priboriti našemu narodu človeka dostojno življenje. Prositi za svoje pravice se nam zdi nemoralno. Mi pa tudi nečemo nepremišljene in neorganizirane vstaje, ki bi slabila ugled naše drage domovine. Taki izbruhci obupa bi bili dobrodošli instrumenti sovražnikom našega naroda. Zato vsi delavci v Narodno strokovno zvezo. Narodno strokovna zveza ne predstavlja le del nacionalne politike, ampak je njena bistvena naloga, ustvariti pogoje za uspešno širjenje jugoslovanstva s tem, da skuša priboriti malemu človeku gospodarsko zadovoljnost.

Maribor

»BORBA«, ki se je tako nenadoma pojavila med našim delavstvom, je naša silni odmev. Delavstvo, dasiravno živi v bednem položaju, sega po njej, da je veselje. Kako tudi ne, saj je glasnik zatiranih in izkoriščanih. Z vztrajnostjo in žilavo borbo bomo dosegli ono, kar so nam doslej internacionalci in drugi samo obljubljali. Naša javnost bo priznala in podpirala naše težnje. Mi verujemo, da je med nacionalnim življenjem dosti poštenih Jugoslovanov, ki bodo razumeli našo upravičeno borbo.

Z velikim veseljem so sprejeli in po zdravili prvo številko »BORBE« tudi vsi iskreno nacionalni državni in privatni nameščenci. Viden dokaz njihovega veselja je dejstvo, da je naša uprava prejela že do danes nad 300 naročilnic privatnih in državnih nameščencev.

Jesenice

VSEM, KI STE PREJELI »BORBO« na ogled in jo boste naročili, sporočamo, da se izvolite obrniti na tovariša Ivana Markoviča, (Jesenice-Fužine, Obrtniška ulica 13), ki vam bo dal vsa zadevna pojasnila. — »BORBO« toplo priporočamo vsem nacionalnim organizacijam in ostalemu občinstvu, zlasti pa članstvu Narodno strokovne zveze na Jesenicah. »BORBA« bo redno prinašala poročila o delavskem zibanju tudi v Jesenicah.

Tistim, ki verujejo in čakajo!

Odkrito in jasno povemo vsem tistim, da se bridko varajo, ki verujejo in čakajo, da se bodo mariborski renegate prelevili v dobre Jugoslovane. Vseh 15 let ste jih na lep način pridobivali in se je tega načina posluževala tudi naša oblast. In kakšne uspehe ste dosegli? Nobenih. Tem »lojalnim« sodržavljanom je zrastle greben in so postali tako ohgeli, da si drznejo danes javno psovati in pljuvati na vse, kar je slovenskega, kakor so to delali pred in med vojno. Taktika čakanja in lojalnosti se ni obnesla. Ti lojalni sodržavljan nas smatrajo za strahopetce, ker si jih ne upamo energično prijeti za vrat in sklepajo iz tega, da še nismo sigurni v našem Mariboru in da smo pripravljene prepustiti ga tem lojalnim prijateljem našega naroda. Vam renegate pa povemo, da se varate, če mislite, da bo kedaj meja prestavljena in, da so vse vaše zveze s sosedi zaman in da je škoda bencina za avtomobile, v katerih prihajajo iz Avstrije vaši tovariši na vaše sestanke.

Belo-zelene zastavice

V naši državi so prepovedane vse deželne, narodnostne in plemenske zastave. Ob priliki otvoritve igrišča sportnega kluba »Svobode« 4. t. m. pa smo se prepričali, da ta prepoved za Maribor ne velja, ker so marksisti okrasili prostor z belo-zelenimi zastavicami in so šele na pritisk nacionalistov razobesili državne trobojnice. Poleg nje pa so vseeno pustili še precejšnje število belo-zelenih zastavic. Radovedni smo, kaj bo rekla temu oblast?

BRATJE! Ne pozabite, da so marksisti v Italiji, Avstriji in Nemčiji takoj izginili v mišje luknje, čim jih ni več obsevala milost vlade!

„Pridobitniki“

Nove razmere vstvarjajo nove pojme, nove oblike, pa tudi zmedo raznih pojmov. Tako nam je danšnja kriza prinesla kar naenkrat »pridobitnike« kot nekake izključne nosilce vsega gospodarskega vstvarjanja. Na žalost pa so tudi ti »gospodarski krogi« kakor vsak krog sploh, znotraj votli, od zunaj pa jih itak nič biti ne more. Samo na ta način si moremo razlagati dejstvo, da razven velikega hrupa, ne spravijo v svet niti ene same zrele zamisli, kamoli kaj pozitivnega dela. Zato je povsem nesodobno in znak zaostalosti, ako se nam gotovi krogi na vse pretege skušajo servirati za nekake izključne nosilce gospodarske delavnosti, kar že davno več niso in je gotovo, da bodo pregaženi, ker se ne znajo ali ne morejo prilagoditi potrebam časa in zahtevam napredka.

Značilni za miselnost teh »pridobitnikov« so predvsem trije momenti, v katerih se zrcali pravzaprav vse njihovo bistvo. Gre v glavnem za njihov način gledanja na javno in gospodarsko življenje sploh, za njihovo razmerje do svojih sodelavcev in pa za njihov odnos do mase naroda, ki je v tem primeru konzument, najštevilnejši nosilec državne skupnosti in največji davkoplačevalec.

V naših konjunkturah ni bilo ničesar slišati o težavah, ki bi jih imeli »pridobitniki« z delitvijo svojega prekomernega dobička. Takrat ni nihče klical na pomoč državo, dobiček je bilo lahko spraviti njim samim. Danes pa, ko se pojavlja druga plat podjetniškega rizika, danes se zahteva državna pomoč, danes se apelira na tiste mase, naj prevzamejo

Drugi kraji

Naši poverjeniki naj nam oprostite, da nismo v današnji številki objavili njihovih poročil, ker nam je bilo zaradi pomanjkanja prostora to nemogoče. V prihodnji številki pridejo vsi na vrsto. Vsem pa se iskreno zahvaljujemo za pozdrave in dosedanj trud, da so nabrali že doslej tako častno število naročnikov. Prosimo Vas, imejte pred očmi, da je »BORBA« Vaše glasilo. Vaša last in da so njen fond Vaši žulji. »BORBA« nima tajnih fondov. »BORBA« bo Vaša živa beseda, ki bo sekala meso z bolanega telesa. O njeni smeri bodete odločevali Vi sami in nikdo drugi. Zato jo čitajte in razširjajte. Pridobivajte ji novih naročnikov.

Čitateljem in naročnikom!

»BORBA« je glasilo najbolj zdravega dela našega naroda, glasilo produktivnega človeka nacionalista, od katerega je odvisna Moč in Sila naše države, ki jo nacionalist krepil in dviga in bo prvi, ki jo bo v nevarnosti branil do zadnje kaplje krvi. In ker smo nacionalisti ene krvi, med nami razlike ni. Zato se pod praporom »BORBE« zbirajo nacionalne mase, prežete s pravim in čistim idealizmom in socialnim čutom, ki hočejo iskrenosti, nesebičnosti in popolne socialne pravičnosti. Naročnik »BORBE« mora postati vsak pošten Jugoslovani!

Studenci v luči brezobzirne resnice

Studenci — naše največje delavsko središče — so že od osvobojenja sem izpostavljeni hudim očitkom narodne nezavednosti, renegatstva, mlačnosti in brezbrčnosti. Zato je potrebno, da si enkrat položaj razjasnimo brez sentimentalnosti, pa tudi brez vsake krinke in hlimbe. Ugotovimo glasno in jasno, kaj je na stvari in pogledimo neustrašeno resnici v obraz!

Na žalost smo Slovenci v strankarskih bojih in sporih večkrat pozabljali na razjasnitev velikih domačih problemov in na opredelitev nalog, ki so nas čakale. Zato so nas dogodki večkrat zatekli nepripravljene. Opozorjam samo na prevrat, ko se je Maribor tresel pred Studenci! Na srečo je Maribor zmagal, žal pa se iz tega nismo mnogo naučili!

In vendar bi bilo takrat umestno, da bi temeljito pogledali stvari do dna in bi preiskali rak-rano, ki je ogrožala Maribor. Če smo odkriti, moramo priznati, da se za zdravljenje hude bolezni nismo dovolj brigali!

Posledice? Resnično žalostne! Nacionalno obzorje je še danes zelo zavito v temne sence, zlasti kadar govorimo o starejši generaciji. Edino v mladini vidimo po vplivih narodne šole in narodnih društev razveselivo izboljšanje. Ne vemo pa, če bo tako ostalo, ker nam izkušnje kažejo, da vzlic ogromnim naporom vzgojiteljev večina povojne mladine pada zopet v renegatstvo. Tu so seveda na delu izvenšolski vplivi, predvsem vplivi pomenčenega okolja. Proti temu pa je vsa borba ostala v veliki meri — brezuspešna.

Kje so vzroki teh neuspehov? Marsikdo trdi, da smo bili preveč populist-

ljivi, tolerantni in hlapčevski. Ako premotrino zadevo do podrobnosti, pridemo res do zaključka, da so sokrivi pri današnjem položaju tudi — Mariborčani.

Važno je dejstvo, da je 50 odstotkov vsega prebivalstva v Studencih — delavcev, torej izrazita delavska občina, kar na žalost še danes marsikdo prezira in ne vpoštevata! Temu pa ni bilo vedno tako!

Nekdanjim nemškim mogotcem v Mariboru, Studenci niso bili »gneздо«, ampak povsem svojevrsten in protežiran steber germanstva. Čeprav so bili prebivalci po veliki večini slovenske krvi, se je germanizacija tako uspešno širila, da so Studenci sloveli kot zanesljiv nemški grad (»Trutzburg«). Mariborski nemški advokati, inženjerji

so radi obiskovali svoje zveste ljudi ter jim pomagali v kulturnih in gospodarskih zadevah. Kot »buržuji« so se bratili s socialistični »sodruzi«, vse pa je družila nemška govornica. Uspehi so bili sijajni, posledice pa smo videli 27. januarja 1919, ko je vsa ta garda, v združenih vrstah korakala nad Maribor.

Srečno osvobojeni Maribor je pustil Studencane samim sebi. Peščica narodnih ljudi ni mogla ustvarjati čudežev, zlasti, ko je videla, da so se delavskih slojev polastile politične stranke, ki narodnostnih razmer niso vpoštevale. Izkušen narodni delavec iz Dravske doline je nekoč sodil tako-le: »Usodna napaka povojne slovenske politike v severnih nacionalno ogroženih postojankah je v tem, da si Slovenci nismo znali osvojiti delavskih slojev, ki so zajadrali v socialno de-

mokratsko stranko!«

S koncesijami bi si bili s časoma pridobili vse one, ki jih je germanska taktika nekdanj odtujila rodni grudi. Tako pa se je narodnim voditeljem zdelo za malo, da bi se stavili delavstvu na razpolago. Iskali so delavstvo takrat, ko so jih že prehiteli nemško usmerjeni »sodruzi«.

Tedaj in morda še kedaj pozneje bi bile morale biti Masarykove besede geslo vsem onim, ki so resno mislili na nacionalni preporod Maribora in okolice:

Kakor hoče biti posameznik svoj gospod, tako tudi narod! Podlaga mu mora biti narodna zavest. Pa ne stopite s tem pred človeka, ki mu otroci hirajo v nezadostnem stanovanju! Razsvetlite najprej glave in ogrejte srca vseh ljudi, da bodo pomagali najbednejšim! Ko ne bodo reveži več čutili bede, bodo postali tudi oni narodni bojevniki! Brez zdrave in zadovoljne družine ni zdravega in zadovoljnega naroda. Brez naroda smo nihče in nič!!

Žalibog je kmalu po vojni sledila

kriza in delavstvo je životarilo v bedi in pomanjkanju. In tudi danes položaj ni mnogo boljši. Nacionalnih idealov še ni v vseh srcih, čeprav je stanje že za lep korak na boljšem. Toda bodimo si svesti: večini delavstvu je vrhovna sila — kruh! Vsak drugi ideal pred to silo klone! In tu je umestna samo pomoč in vzgoja naše mlade generacije!

Nasprotnika naši protesti in povorke ne bodo zatrli! Dokler ne bo delavstvo v dejanih videlo resnične naklonjenosti nacionalnih činiteljev, tako dolgo ne smemo pričakovati znatnih sprememb. Delavec je po svoji naravi tak, da se nagiba k tebi, ali je pa hladen in se umika, če mu ne nudiš dostojnega življenja.

Če si hočemo po tej razjasnitvi opredeliti nalogo za bodočnost, moramo trdno zaupati v enotno fronto jugoslovanskega delavstva in, če bo nov pokret poleg nacionalnosti visoko dvigal tudi prapor borbe za vsakdanji kruh!

V tem znamenju smejo pričakovati lepšo bodočnost — delavski Studenci.

Koroška cesta 19

USNJARNA

Viktor Kosi
Maribor

Kralja Petra trg 9

Popravila ur

in zlatnine, točno in hitro
z jamstvom

A. STOJEC, MARIBOR

Po stenske ure pridem na dom!

poslužujte
se
oglasov v

„BORBI“!

Trgovina čevljarških potrebščin in zgornjih delov!

Poslužujte se

kleparske delavnice

A. Romiha

v Slovenski ulici št. 28

Vsa kleparska dela izvršuje točno, solidno in poceni!

Kako si prihranite denar?

Le, ako kupujete v bogato opremljeni zalogi trvdke

Justin Gustinčič.

Prodaja in nakup rabljenih strojev, železa, kovin, peči, transmisij, orodja, vseh potrebščin za zgradbe, kakor traverz, cevi, ograj itd. Vsakovrstni nadomestni deli avtomobilov.

Obračajte se po potrebi na nas, ker si s tem prihranite denar!

Priporočam tudi svojo mehanično delavnico za popraviljanje koles, otroških vozičkov, gramofonov, vsakovrstnih delov za struženje itd. Lastni zavod za poniklanje in emajliranje.

Kolesa

JUGU d.z.o.z.
MARIBOR

Tattenbachova 14

Vozički

vseh znamk po najnižjih cenah, kakor tudi nadomestni deli.

Pneumatike, gramofoni in gramofonske plošče. — Dunlop Stock za auto in moto

Pohišstvo, tapetništvo, posteljnina, dekoracije

Strojna pletarna žičnih vložkov

F. Novak, Maribor

Vetrinjska ulica 7, telefon 2775

Koroška c. 8, telefon 2905. — Glavni trg 9

Naročila in popravila

izvršujemo hitro, solidno in poceni. Najcenejša trvdka v Mariboru

Kreditna zadruga uslužbencev drž. železnic
v Mariboru • Frankopanska ulica 34

daje posojila po 8%

sprejema vloge in obrestuje nevezane po 4 $\frac{1}{2}$ %, vezane pa po 5 $\frac{1}{2}$ %

Vse vloge izplačuje promptno

Železničarji, poslužujte se samo Vaše Kreditne zadruge